

KONIK GAWĘŁEK

i jego przygody z ceramiką

PFERDCHEN KUNZI

*und seine keramischen
Abenteuer*

Przewodnik dla dzieci po wystawie

„U źródeł bolesławieckiej ceramiki. Bolesławiec jako jeden z ośrodków garncarstwa środkowoeuropejskiego od XV do XVII w.”

Ausstellungsführer für Kinder.

Begleitheft zur Sonderausstellung „Von den Anfängen der bunzlauer Keramik – Funde des 15.-17. Jahrhunderts aus einem mitteleuropäischen Zentrum der Töpferei.“

KSIĄŻECZKĘ OPRACOWALI | IDEE UND BEARBEITUNG:

TEKST | TEXTE ©: Agata Bojanowska, Anna Puk

TŁUMACZENIE | ÜBERSETZUNG ©: Johanna Kutschera

KOREKTA | KORREKTUR: Anna Bober-Tubaj

ZDJĘCIA | FOTOS ©: Grzegorz Matoryn; Janusz Moniatowicz (s./S. 14), Bernard Łętowski (s./S. 19)

RYSUNKI | ZEICHNUNGEN ©: Adam Faltyn, Anna Puk; T. Dudziak i/und A. Kwaśniewski (s./S. 18)

WYDAWCA | HERRAUSGEBER:

Muzeum Ceramiki w Bolesławcu

PARTNER PROJEKTU | PROJEKTPARTNER:

Schlesisches Museum zu Görlitz

ISBN: 978-83-935578-1-3

Cześć!

Hallo!

Nazywam się Gawełek i jestem glinianym konikiem. Opowiem Wam dziś o przygodach, jakie spotkały mnie w Bolesławcu – mieście ceramiki.

Mein Name ist Kunzi und ich bin ein Keramikpferdchen. Heute möchte ich Euch von meinen spannenden Abenteuern in Bunzlau – der Stadt der Keramik – erzählen.

Dawno, dawno temu... za górami, za lasami było sobie miasteczko Bolesławcem zwane. Słynęło ono z wyrobu naczyń glinianych. Przepiękne garnki, dzbany i miski mogło produkować tylko pięć garncarni. Proces produkcji był jednak bardzo niebezpieczny. Ogień z pieców służących do wypalania naczyń mógł spowodować pożar. Dlatego też garncarnie znajdowały się poza murami miejskimi. I tak w okolicy Dolnej Bramy mieszkało czterech garncarzy, a przy Górnej Bramie jeden.

Vor langer, langer Zeit... hinter sieben Bergen und sieben Meeren, gab es eine Stadt, die Bunzlau hieß. Sie war berühmt für ihre Gefäße aus Keramik. Alle die schönen Töpfe, Krüge und Schüsseln durften nur in fünf besonderen Töpfereien hergestellt werden. Es war auch sehr gefährlich, diese Gefäße zu machen. Das Feuer aus den Öfen, wo diese Gefäße gebrannt wurden, konnte einen Brand verursachen. Deshalb befanden sich diese Töpfereien außerhalb der Stadtmauern. So wohnten unweit vom Niedertor vier Töpfer, beim Obertor einer.

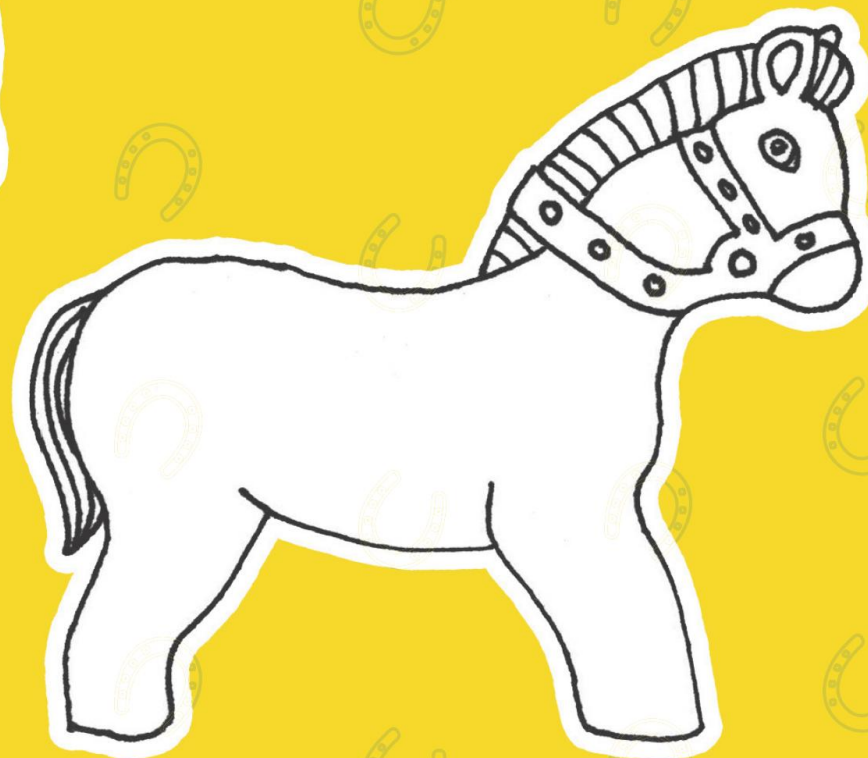
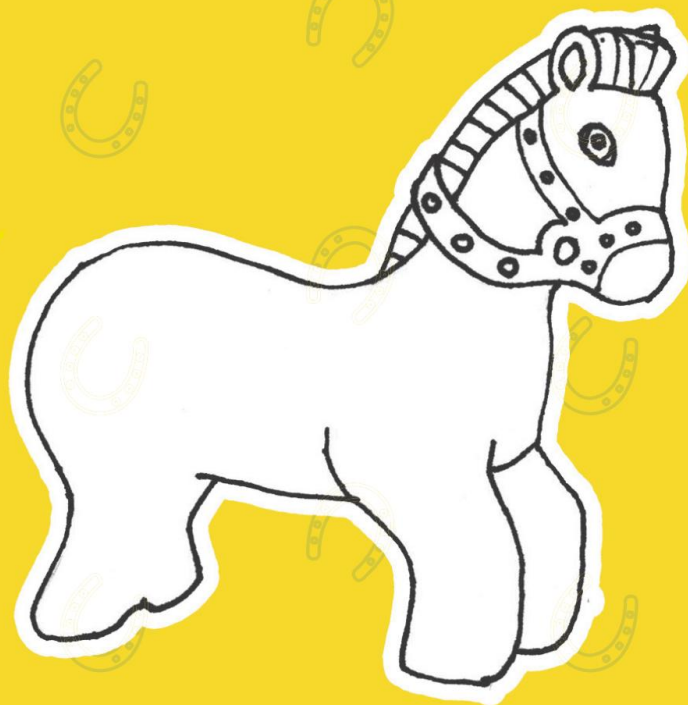
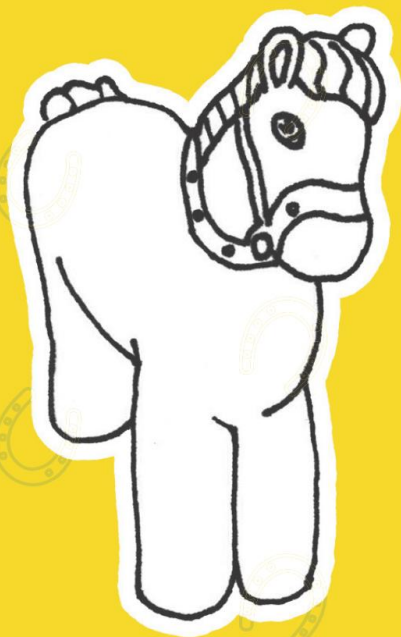
Czy wiesz, że glinę wykorzystywano nie tylko do wyrobu naczyń codziennego użytku, ale również tworzono z niej naczynia apteczne, kafle, rury, cegły, dachówki, nocniki, a nawet zabawki?
Wusstest du, dass aus Ton nicht nur Gefäße für den täglichen Gebrauch produziert wurden, sondern auch Behälter für Apotheken, Kacheln, Rohre, Ziegeln, Dachziegeln, Nachttöpfe und sogar Spielzeug?

Do czego mogły służyć przedstawione wyżej przedmioty? Jaką miały funkcję?
Welche Verwendung hatten die hier dargestellten Gegenstände? Was konnte man damit machen?

W jednej z garncarni w pobliżu Dolnej Bramy wraz z rodziną garncarza mieszkałem ja oraz moich dwóch braci. Garncarz wykonał nas jako prezenty gwiazdkowe dla swoich dzieci.

In einer der Töpfereien in der Nähe des Niedertors wohnten wir – meine zwei Brüder und ich – zusammen mit dem Töpfer und seiner Familie. Der Töpfer hat uns als Weihnachtsgeschenke für seine Kinder gemacht.

Pokoloruj koniki!
Bemale die Pferdchen!

Mnie podarował najstarszemu synowi – Marcinowi. Bardzo się zaprzyjaźniliśmy i nie rozstawaliśmy się ani na chwilę. Poza jednym wyjątkiem. Pewnego razu wybraliśmy się razem na łąkę. Bawiliśmy się w berka i w chowanego. Nagle zobaczyłem pięknego motylka i pobiegłem za nim. Trawa robiła się coraz wyższa. I wtedy uświadomiłem sobie, że nie wiem, jak wrócić do domu...

Mich hat sein ältester Sohn Martin als Geschenk bekommen. Wir haben uns angefreundet und er nahm mich überall mit. Wir haben uns niemals getrennt. Na ja, fast nie. Eines Tages waren wir auf der Wiese. Wir spielten Fangen und Verstecken. Da sah ich einen schönen Schmetterling und folgte ihm. Das Gras wurde immer höher und auf einmal wusste ich nicht mehr, wie ich nach Hause zurückkommen soll...

Od tego czasu rzadko opuszczalem garncarnie. Lubiłem spędzać długie godziny obserwując tatę Marcina przy pracy.

Seit dem Tag habe ich nur selten die Töpferei verlassen. Am liebsten saß ich da und schaute Martins Papa bei seiner Arbeit zu.

*Pokoloruj rysunek. Czy wiesz, gdzie ukrył się konik?
Male die Zeichnung aus. Hast Du bereits das Pferdchen
entdeckt? Wo hat es sich versteckt?*

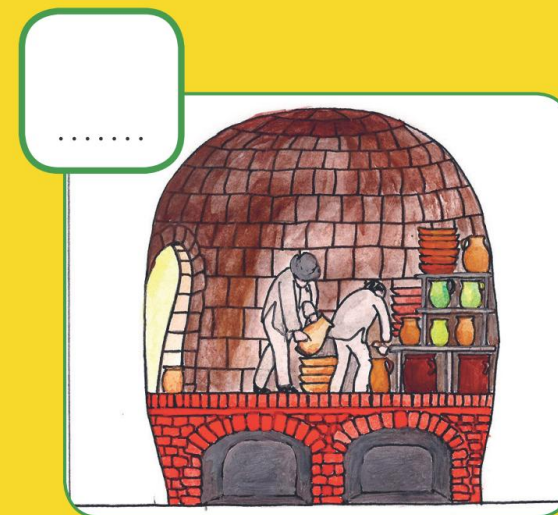

W zakładzie pomagał także Marcin i jego bracia. Tato uczył ich zawodu. Przekazywał synom wszystkie tajniki swego warsztatu. Dzięki temu i ja się mogłem wiele dowiedzieć.

In der Töpferei halfen auch Martin und seine Brüder aus. Ihr Papa brachte ihnen das Töpfern bei. Sie erfuhren von ihm alle Geheimnisse seiner Werkstatt. Dabei habe auch ich viel gelernt.

Połącz rysunki z odpowiednimi podpisami!

Verbinde die Zeichnungen mit den richtigen Unterschriften!

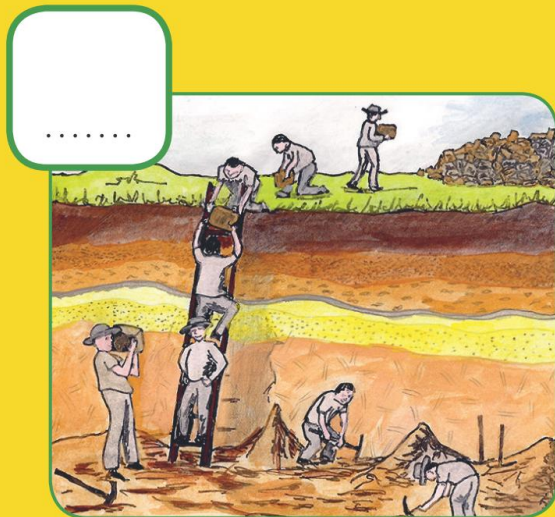

Czy wiesz, jakie są kolejne etapy produkcji ceramicznego naczynia? Oto one:

Kennst Du die einzelnen Schritte, die notwendig sind, um ein Gefäß aus Ton herzustellen?

Hier sind sie:

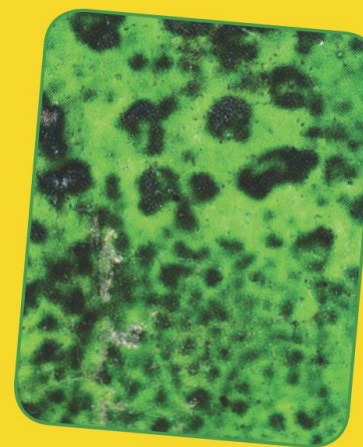
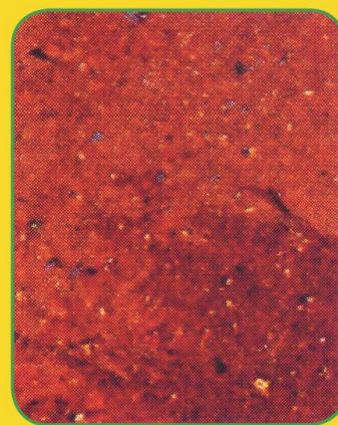
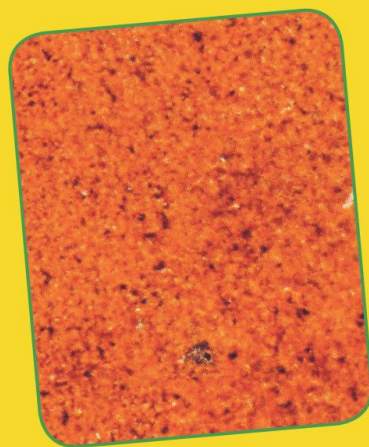
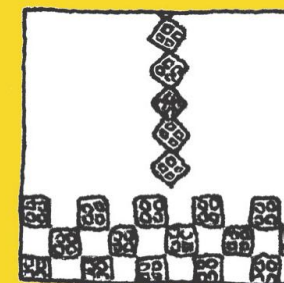
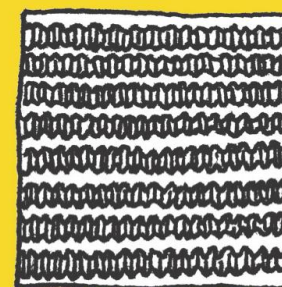
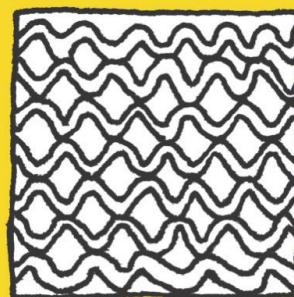
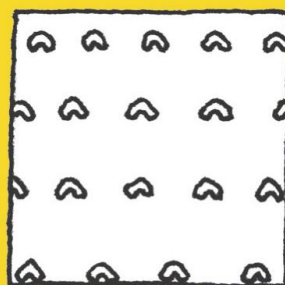
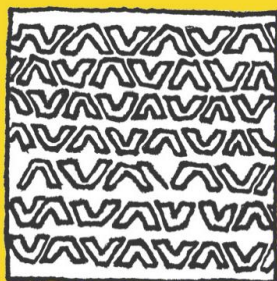
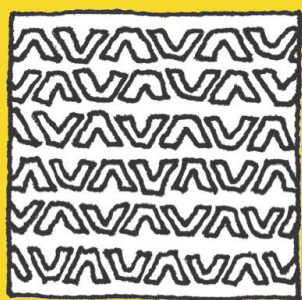
- 1** Wydobycie i transport do garncarni
Der Ton wird ausgegraben und in die Töpferei gebracht
- 2** Przygotowanie gliny
Die Tonmasse wird vorbereitet
- 3** Toczenie naczynia na kole
Das Gefäß wird auf der Töpferscheibe gedreht
- 4** Suszenie
Trocknen
- 5** Zdobienie
Dekorieren
- 6** Wypalanie w piecu garncarskim
Brennen im Töpferofen

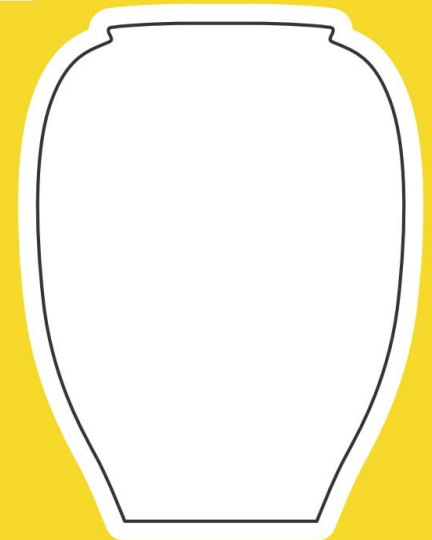
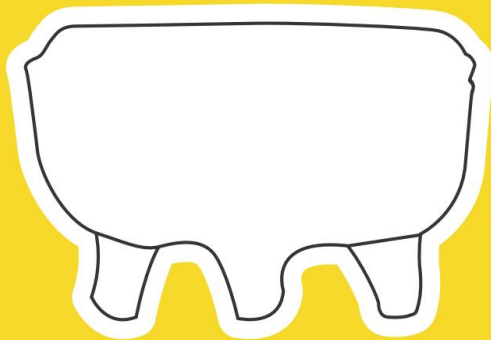
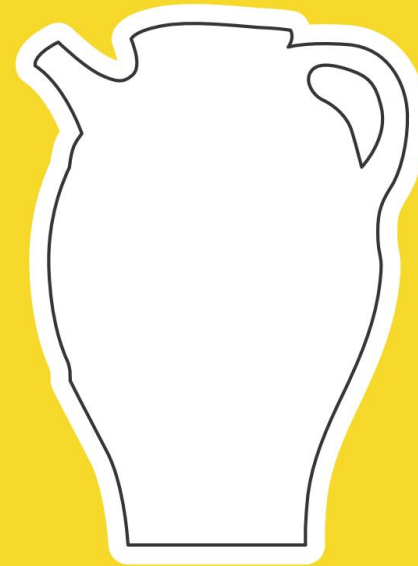
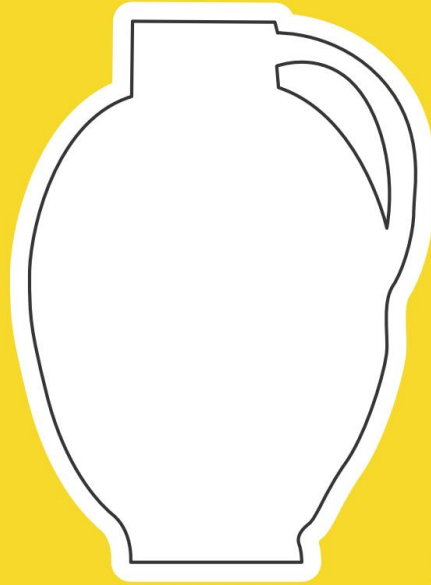
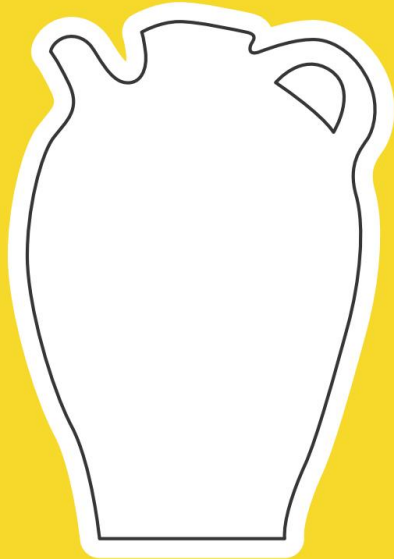
Czy wiesz, że gotowe wyroby miały różne dekoracje i pokryte były szkliwem o różnych kolorach. Oto przykłady:

Wusstest Du, dass die fertigen Produkte verschiedenartig dekoriert und mit verschiedenfarbigen Glasuren bedeckt waren? Hier siehst Du einige Beispiele:

*Udekoruj naczynia według własnego pomysłu lub korzystając z pomysłów ze strony 14.
Dekoriere die Gefäße nach Deinem Geschmack oder schaue Dir die Muster auf Seite 14. an.*

Nadeszły niespokojne czasy. W mieście pojawiło się wojsko. Wiele domów zostało zniszczonych lub spłonęło. Ucierpiała także garncarnia, której nigdy już nie odbudowano. Na szczęście Marcinowi i jego rodzinie nic się nie stało. Mi także udało się ukryć kilka metrów pod ziemią. Zapadłem w głęboki sen na wiele lat. Myślałem, że już nikt nigdy mnie nie znajdzie...

Es kamen unruhige Zeiten. In der Stadt zeigten sich Soldaten. Viele Häuser wurden zerstört oder sind abgebrannt. Auch unsere Töpferei wurde beschädigt und nie wieder aufgebaut. Zum Glück ist Martin und seiner Familie nichts passiert. Auch ich konnte mich verstecken: einige Meter unter der Erde schlief ich viele Jahre durch. Ich dachte schon, dass mich nie wieder jemand finden wird...

Mylilem się jednak. Nagle coś mnie obudziło, jakiś dziwny hałas. Wokół mnie kręciło się kilku ludzi. Jak się później dowiedziałem byli to pracownicy bolesławieckiego Muzeum Ceramiki. To oni mnie znaleźli!

Da habe ich mich jedoch geirrt. Auf einmal hat mich etwas geweckt. Ein seltsames Geräusch. Es waren Menschen um mich! Später erfuhr ich, dass es Mitarbeiter des Keramikmuseums aus Bunzlau waren. Sie haben mich gefunden!

Tak wiele zmieniło się przez ten czas w Bolesławcu. Nie ma już zamku, a zamiast niego stoi kościół z bardzo wysoką wieżą. Mury obronne też wyglądają inaczej. Tyle wokół nich jest zieleni! No i nie ma bram miejskich. Powstało za to wiele nowych domów, sklepów i ulic. Jest inaczej, ale mi się podoba!

Während ich schlief, hat sich viel in der Stadt verändert. Das Schloss ist nicht mehr da. An seiner Stelle steht eine Kirche mit einem sehr hohen Turm. Auch die Stadtmauer sieht anders aus... Es ist alles so grün dort! Und die Stadttore fehlen. Dafür gibt es viele neue Häuser, Geschäfte und Straßen. Alles ist ganz anders, aber es gefällt mir!

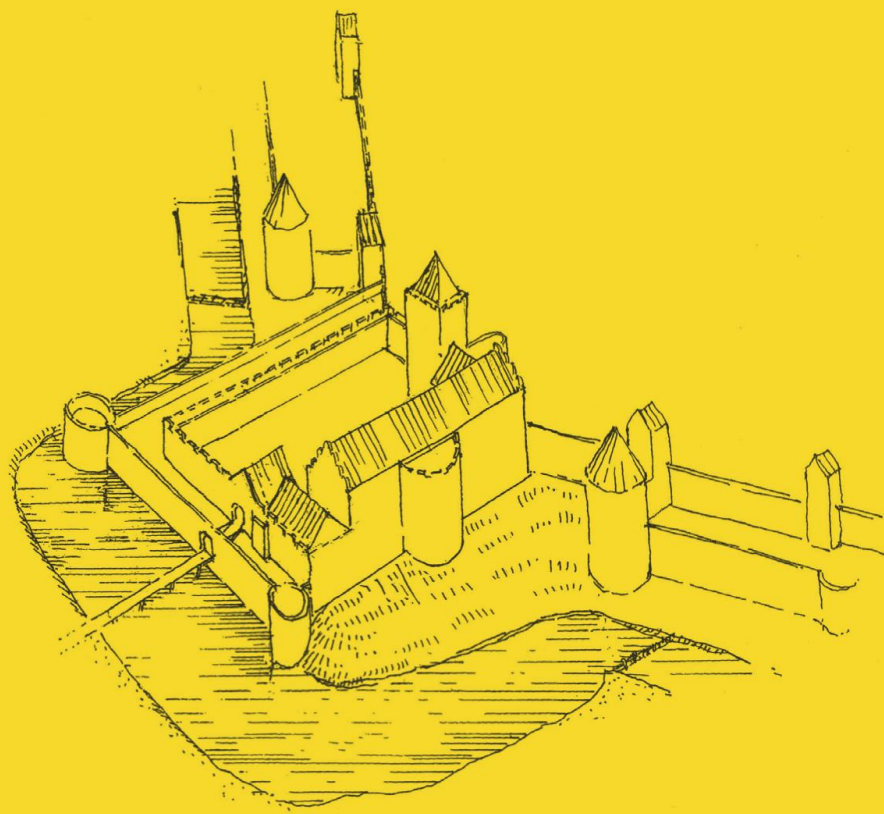

Czy wiesz, co to za budowla?

Znajdowała się ona niegdyś nieopodal garncarni, w której powstał ceramiczny konik – bohater tej książeczki.

Kennst Du dieses Gebäude?

Es befand sich früher in der Nähe der Töpferei, in der das Keramikpferdchen - die Hauptfigur unserer Geschichte – hergestellt wurde.

Brudny i lekko poturbowany trafiłem do muzeum. Tu zajęto się mną bardzo troskliwie. Najpierw była kąpiel (z pianą!). Potem delikatnie opatrzone moje zadrapania. Znalazłem się w pomieszczeniu, w którym leżało kilkanaście tysięcy fragmentów ceramiki. Pracownicy muzeum próbowali dopasować je do siebie tak, aby stworzyć całe naczynia. Była to jednak bardzo trudna praca. Wśród materiału dostrzegłem kubki, miski, dzbany i inne przedmioty, które przed laty widziałem w pracowni garncarskiej taty Marcina. Postanowiłem pomóc moim nowym opiekunom, bo sami nie daliby sobie rady. To była fajna zabawa – jak układanie puzzli.

Schmutzig und verletzt kam ich ins Museum. Hier hat man mich sehr sorgfältig behandelt. Zuerst wurde ich gebadet – mit Schaum! Dann wurden ganz vorsichtig meine Kratzer verbunden. Und dann kam ich in einen Raum mit mehreren Tausenden von Keramikfragmenten. Die Museumsarbeiter versuchten sie so zusammenzusetzen, damit daraus ganze Gefäße entstehen konnten. Es war jedoch eine sehr schwere Arbeit. Unter den ganzen Scherben sah ich Becher, Schalen, Krüge und viele weitere Gefäße, die ich damals in der Töpferei von Martins Papa gesehen hatte. Ich beschloss meinen neuen Beschützern zu helfen, alleine hätten sie es doch nicht geschafft! Es machte Spaß – wie Puzzle zusammensetzen!

Czy wiesz, że do najczęściej odkrywanych w ziemi przedmiotów należy ceramika. Zanim trafi ona do muzeum archeolodzy muszą wykonać poniższe czynności:

1. Wyznaczenie stanowiska, dokładna dokumentacja prowadzonych prac, zabezpieczenie odkrytych obiektów.
2. W pracowni: oczyszczenie fragmentów ceramiki, nadanie im numerów identyfikacyjnych.
3. Grupowanie obiektów (fragmety den, brzuśców, wylewów).
4. Rekonstrukcja naczynia, uzupełnienie ubytków.

Wusstest du, dass zu den am häufigsten im Boden entdeckten Funden Keramik gehört. Doch bis diese Artefakte in ein Museum kommen, müssen die Archäologen noch folgende Arbeitsschritte erledigen:

1. Die Ausgrabungsstelle wird markiert, alle Arbeitsschritte werden dokumentiert, alle gefundenen Objekte werden sorgfältig aufbewahrt.
2. Im Büro werden dann alle gefundenen Stücke gereinigt und mit Nummern versehen.
3. Dann werden sie nach Formen sortiert: z.B. alle Henkel oder alle Böden zusammen.
4. Zerbrochene Gefäße werden zusammengeklebt, fehlende Stellen ergänzt.

Pomóż konikowi zrekonstruować ceramiczne obiekty, używając dołączonych naklejek.

Helfe dem Pferdchen beim Rekonstruieren von keramischen Objekten. Verwende dabei die beigelegten Aufkleber.

Wszystkie naczynia są już gotowe. A ja stoję teraz dumnie w gablocie wśród nich. A jak nikogo nie ma, chodzę w odwiedzinach do znajomych z dawnej garncarni. Lubię też bawić się na strychu i w piwnicach muzeum. Tyle tam fascynujących rzeczy! Czasem tylko zapominam o całym świecie i zdarza mi się nie wrócić na miejsce przed przyjściem moich opiekunów. Szukają mnie wtedy, ale teraz znają już moje kryjówki...

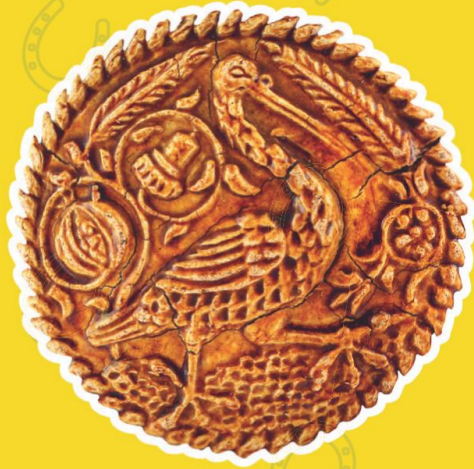
Alle Exponate sind nun fertig! Und ich stehe in der Vitrine neben ihnen und bin mächtig stolz! Und wenn niemand im Museum ist, gehe ich los und besuche alte Bekannte aus der Töpferei. Ich spiele gerne auch auf dem Speicher und im Keller. Da gibt es so viele interessante Sachen! Manchmal vergesse ich jedoch die Welt um mich und schaffe es nicht rechtzeitig in meine Vitrine zurückzukommen, bevor das Museum wieder für Besucher geöffnet wird. Dann müssen mich meine Betreuer suchen. Mit der Zeit kennen sie schon alle meine Verstecke...

Koniec / **E**nde

*Czy potrafisz rozpoznać znajomych
Gawelka z dawnej garncarni?*

*Erkennst Du die alten Bekannten des
Pferdchens aus der Töpferei?*

Gdzie spotkasz konika Gawełka?

Wo kannst Du Pferdchen Kunzi finden?

Konik jest w gościnie na wystawie *U źródeł bolesławieckiej ceramiki. Bolesławiec jako jeden z ośrodków garncarstwa środkowoeuropejskiego od XV do XVII w.* w następujących terminach:

Das Pferdchen ist zur Besuch auf einer Ausstellung unter dem Titel: *Von den Anfängen der Bunzlauer Keramik – Funde des 15.-17. Jahrhunderts aus einem mitteleuropäischen Zentrum der Töpferei.*

Du kannst es zu folgenden Terminen treffen:

15.12.2012 – 10.03.2013 – Muzeum Ceramiki, Dział Historii Miasta, ul. Kutuzowa 14, 59-700 Bolesławiec

13.07.2013 – 31.10.2013 – Schlesisches Museum zu Görlitz, Untermarkt 4, 02826 Görlitz

15.11.2013 – Gawełek wraca do domu. Będzie można go oglądać w Muzeum Ceramiki, Dział Ceramiki, ul. Mickiewicza 13, 59-700 Bolesławiec.

kommt Pferdchen Kunzi nach Hause zurück und kann dann im Muzeum Ceramiki, Dział Ceramiki, ul. Mickiewicza 13, 59-700 Bolesławiec besucht werden.

Wytnij naklejki i wykorzystaj je do zrekonstruowania ceramicznych obiektów na str. 22–23.

Schneide die Aufkleber aus und verwende sie für die Rekonstruktion der keramischen Objekte auf der Seite 22–23.

Wytnij naklejki i wykorzystaj je do zrekonstruowania ceramicznych obiektów na str. 22–23.

Schneide die Aufkleber aus und verwende sie für die Rekonstruktion der keramischen Objekte auf der Seite 22–23.

Projekt „Nowoczesne muzeum – atrakcyjna edukacja transgraniczna” jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2007–2013.

Das Projekt „Das moderne Museum – ein attraktives grenzüberschreitendes Bildungsangebot“ wird aus dem Europäischen Fonds für regionale Entwicklung im Rahmen des Operationellen Programms der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit Polen-Sachsen 2007–2013 finanziert.

Unia Europejska. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego: Inwestujemy w waszą przyszłość / Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft

